

Handelingen 4: 1-20 : De enige echte (Evangelisatie zondag 2014)

Broeders, zusters, gemeente van onze Here Jezus,

Het verhaal dat we zojuist hebben gelezen, dat verhaal over Petrus en Johannes, die weigeren te zwijgen over Jezus, vindt hooguit zo'n twee maanden nadat Jezus is gevangen genomen en op een afschuwelijke manier ter dood is gebracht, plaats. Diezelfde Petrus heeft het toen nog wel gewaagd om er met een zwaard op los te hakken en hij sloeg het oor af van de knecht van de hogepriester. Maar even later, toen het echt op kleur bekennen aankwam, was er weinig over van zijn heldhaftigheid. *"Ik ken Hem niet....nee hoor, je vergist je, ik hoor niet bij Hem"*. Petrus was er kapot van. Hoe kon hij z'n beste vriend zo in de steek laten. Tijdens de Paasmaaltijd had hij nog zo stoer gedaan: *"misschien zal iedereen u in de steek laten, maar ik nooit..."* Ja, ja.....

En Johannes.....hij is samen met de discipelen gevlucht bij de vangenneming. Hij koos voor zijn eigen hagje. Een stelletje angsthazen waren ze geweest.

Na de vangenneming en het sterven van Jezus hebben Petrus en Johannes zich met hun vrienden schuil gehouden op een bovenkamer. De deuren angstvallig gesloten. Doodsbang waren ze. Depressief zaten ze bij elkaar. Al hun mooie dromen in duigen. Niets was er over van de hoge verwachtingen die ze hadden. Jezus, hun grote vriend. *"U ben de Messias, de Zoon van de levende God"* had Petrus nog van Hem gezegd. Hij geloofde het vast. Maar vlak na die heftige gebeurtenis op Golgotha lagen al hun verwachtingen aan gruzelementen. Jezus is er niet meer.

En nu...., nog geen twee maanden later, staan deze zelfde angsthazen Petrus en Johannes in Jeruzalem, het hol van de leeuw, te vertellen over Jezus. Wat is er gebeurd met die mannen? Hoe kan een mens zo veranderen in zo korte tijd? Waar halen deze eenvoudige vissers de moed vandaan, om te midden van de theologen van die tijd het debat aan te gaan. Met de Sadduceeërs nog wel. Geleerden die verkondigden dat er geen opstanding uit de dood bestaat. Zo'n discussie verlies je toch altijd. Je legt het toch altijd af tegen hun geleerde argumenten. En wat zullen deze Sadduceeërs het irritant hebben gevonden dat deze Gallileeërs – Gallilea, nou ja dat is zo'n beetje de Achterhoek van Palestina – over een opgestane Jezus spraken. Die ongeletterde vissers hebben zelfs juist dat tot de kern van hun boodschap gemaakt: Jezus was de messias, omdat hij is opgestaan uit de dood! Dat is natuurlijk tegen het zere been van die Sadduceeërs. Want als Jezus wel de messias was, de van God gezonden messias, als hij wel is opgestaan uit

de dood, als er leven na dit leven zou zijn, als zij verantwoording moeten afleggen aan deze Jezus, als dit leven niet alles is – dan hebben zij het goed mis.

En de Sadduceeërs zijn zo'n beetje de elite van die tijd, de machthebbers, de invloedrijken, die willen niet horen dat ze het verkeerd doen. Voor hen is godsdienst vooral iets van ethiek, iets van goede normen en waarden. Maar je moet niet denken dat er na dit leven nog iets in petto ligt. Zij willen niet dat deze ongeletterde vissers zoveel aandacht krijgen met hun boodschap over een levende Jezus. Zij zijn immers de geleerden, de mensen die het weten. Die vissers zijn een regelrechte bedreiging voor hun positie. Natuurlijk de Romeinen zijn ècht de baas, maar de Sadduceeërs hebben toch een redelijk invloedrijke positie verkregen onder het volk. Ze hebben aardig wat macht, ze zijn rijk en hebben dus veel te verliezen bij een eventuele verandering van de bestaande orde. En nu die vissers over een messias beginnen is die orde in gevaar. Want het 'thema messias' is een explosief thema in die tijd. Er zijn allerlei politieke verwachtingen onder het volk. Dat zag je wel toen Jezus op een ezel Jeruzalem in reed en later het tempelplein schoonveegde. De hele stad in rep en roer. Wat een massa-hysterie onder de mensen. Gelukkig hebben de Joodse leiders dat de kop in weten te drukken. Maar als die volgelingen van Jezus weer opnieuw beginnen met hun messias-verkondiging dan kan dat de mensen beïnvloeden en onrust veroorzaken. En dat zal weer tot reactie van de Romeinen kunnen leiden met heel nadelige gevolgen voor hun positie. En daar mag niet aan getornd worden.

Misschien herken je dat vandaag ook wel. Mensen die niet zitten te wachten op die boodschap van Jezus. Ze willen geen Redder van hun zonden, ze willen geen Messias, geen oproep om een andere weg in te slaan in het leven. Ze willen geen spiegel voorgehouden krijgen. Wie denk je wel dat je bent door te zeggen dat ik het niet goed doe?

Herkenbaar ook in onze tijd toch, dat mensen ongevoelig lijken te zijn voor de persoon Jezus. Als gelovige kan ik me dat nooit zo goed voorstellen. Jezus – die zo belangrijk is, zo uniek is, die alles heeft gedaan wat nodig is, Hij opende de weg naar God, Hij overwon het kwaad, de dood, Jezus die al het kromme weer recht gaat zetten. Ik kan me niet voorstellen hoe het zou zijn om te leven zonder Jezus. Ik zou het ook helemaal niet willen. Maar je hebt genoeg mensen die er hun schouders over ophalen en zeggen: leuk voor jou – vooral blijven doen als je er goed bij voelt, maar val mij er niet mee lastig....

En dat is wat Petrus en Johannes nu juist wel doen. Ze durven hun publiek lastig te vallen met een stekelige boodschap.

Hoe durven ze, waar halen ze het lef vandaan vraag je jezelf dan af?

Er is eigenlijk maar één echt redelijke verklaring voor het feit dat deze twee angsthazen in dappere predikers zijn veranderd. Er is iets gebeurd met hen waardoor ze tot de stellige overtuiging zijn gekomen dat Jezus leeft. En die gebeurtenis is zo overtuigend geweest dat ze hun angst overwonnen hebben en nu in vuur en vlam staan over de opgestane Jezus. De Joodse leiders zijn wel met een flauw smoesje gekomen als verklaring voor het lege graf: de discipelen zouden Jezus' lichaam gestolen hebben. Maar je kunt wel op je klompen aanvoelen dat die bangerikken op die bovenkamer niet het lef hadden om het op te nemen tegen die bewapende Romeinse soldaten bij het graf. En stel je voor dat het wel zo is, dat de vrienden van Jezus het lichaam gestolen hebben, dan is het niet bepaald aannemelijk dat zij vanaf dat moment, met gevaar voor eigen leven, zijn gaan vertellen dat Jezus leeft. En dat ze dat hun hele leven hebben volgehouden, totdat ze de marteldood sterven. De wereldgeschiedenis kent martelaren genoeg. Maar mensen geven alleen hun leven als ze zelf in hun boodschap geloven. En dat is bij de discipelen niet anders. Een dode Jezus zou hun nooit hebben kunnen motiveren om zo vrijmoedig over Jezus te spreken als ze nu doen.

Wat zijn ze onder de indruk geweest. En nog. Ze hebben Jezus zelf gezien. En die ontmoetingen met de levende Jezus en het zien met eigen ogen dat Jezus naar de hemel ging hebben alles veranderd. Al hun twijfel is voorgoed verdwenen. Deze Jezus is de grote Overwinnaar. Zijn dood aan het kruis heeft bewerkt wat geen ander kan bewerken. Bevrijding van zonde en schuld. Met zijn opstanding uit het graf heeft Hij aangetoond dat de dood verslagen is. Jezus is de enige echte! Vandaar ook die radicale boodschap van Petrus en Johannes:

De behoudenis is in niemand anders, want er is ook onder de hemel geen andere naam aan de mensen gegeven, waardoor wij behouden moeten worden.

Ja, ho eens, mannenbroeders. Kun je daar nog wel mee aankomen. Ja toen misschien.....maar vandaag. Kun je dat 2000 jaar later nog wel volhouden. Kun je ook vandaag nog wel zeggen dat Jezus de enige, de unieke, de exclusieve persoon is door wie je bij God komt, door wie je verlost wordt van het kwaad, door wie het weer goed met je komt. Dat kun je toch niet menen? Dat is iets van vroeger, maar nu vandaag. Kom op zeg....dat is uit de tijd! Wij weten vandaag toch dat er ook zoveel andere mensen zijn.

Mensen met andere godsdiensten, mensen die het ook goed bedoelen. Of mensen die niet gelovig zijn, maar wel respect hebben voor iedereen. Niks mis mee. Aardige mensen, sociale mensen. En al die mensen dan die nog nooit van Jezus hebben gehoord. Hebben die het allemaal fout?

Tja... Dat zijn natuurlijk allemaal vragen die niet even in een paar zinnen beantwoord kunnen worden. Dat vergt eigenlijk een heel gesprek.

Het zit ons mensen een beetje in het bloed om meteen de scherpe kantjes van zo'n bijbeltekst af te vijlen. En het heeft ook wel iets gemakkelijks, zolang we theologisch discussiëren over die mensen die nog nooit van Jezus gehoord hebben, dan hoeven we het niet over onszelf te hebben. Dat is wel lekker veilig, maar dat is juist niet de bedoeling van dit bijbelgedeelte.

Want Handelingen 4 zet het akelig scherp neer. Het is zo geschreven dat je als lezer wel moet kiezen. Er lijken maar twee opties mogelijk. Het wordt op verschillende manieren omschreven, maar de eerste optie is dat je gelooft in Jezus, je aanvaardt het Woord van God, je keert je om van jezelf naar God, je ontvangt vergeving. Allemaal verschillende woorden – maar het gaat om het zelfde. Het gaat erom dat Jezus alles voor je wordt, dat je niet zonder Hem wilt en kunt, zodat je gered bent. Dat was het doel van Jezus' komst – redding van mensen, van zonde, dood en ondergang, van egoïsme, van God-los zijn. Dat je Hem toebehoort, met huid en haar. Dat was ook de oproep van de discipelen op de Pinksterdag. *Bekeer je en laat je dopen op de naam van Jezus Christus tot vergeving van je zonden.* Daarvoor kwam de Heilige Geest met Pinksteren, Hij wil Jezus centraal zetten. En de vraag aan ons is of we dat ook willen. Jezus centraal zetten. En als we daar 'ja' op kunnen zeggen dan is dat een teken dat Gods Geest in ons werkt. En dan kunnen we net als Petrus en Johannes moedig zijn en frank en vrij vertellen over Hem die we van harte willen dienen, ook als we wel eens in lastige situaties komen.

De tweede optie in Handelingen 4 is dat je er niets van wilt weten, dat je de boodschap afwijst en er zelfs tegenin gaat en dat je vooral voor je eigen naam gaat. Dat laatste vind ik wel heel erg bij onze tijd passen. Het gaan voor je eigen naam. Iemand willen zijn.

De sociale media helpen ons graag een handje. Op Facebook komen heel wat 'selfies' voorbij. Meisjes in fotomodelpose. Jongens die maar wat graag laten zien dat ze naar de sportschool gaan en tonen met opgestroopte mouwtjes hun spierballen en ook steeds vaker hun tattoo. Zie je me wel? Dat zit in onze cultuur. Dat zit in ons. Dat je de ambitie

hebt om voor je eigen naam te gaan. We willen er graag toe doen. Belangrijk zijn. We etaleren ons mooie lijf, we vertellen over onze successen, onze carrière, onze prestaties. We maken het onszelf op de kaart zetten tot het hoogste doel.

En datzelfde zien we ook bij die Joodse leiders. De wens dat hun naam bleef bestaan. Ze worden ook met name genoemd in vers 6. Annas, Kajafas, ook een Johannes en Alexander, mannen van naam, geziene mensen. Maar wel bang om hun goede naam te verliezen, wel bang dat hun naam minder aandacht zou krijgen.

Handelingen 4 zet ons dus een beetje voor het blok. Er lijken twee opties te zijn:

Je gaat voor de naam van Jezus, je laat je redden. Je leeft onder de leiding van Gods Geest en je wilt dat er dingen in zijn naam gebeuren, dat er over zijn naam wordt gesproken. En dat steeds meer mensen de weg vinden naar God via zijn naam. En als je zo gaat voor die naam, dan kun je er op rekenen dat je ook in lastige situaties komt.

De andere optie is dat je gaat voor je eigen naam, dat je probeert jezelf te redden in het leven. Dat je wilt dat er over jou gesproken wordt en dat er vooral goed over jou gesproken wordt. En dan moet je je niet te veel inlaten met de naam van Jezus.

Die naam van jezelf – die gaat ten onder. Kijk maar naar die namen die in vers 6 staan, daar weten we niet zoveel meer van. Het is dat ze hier nog in de bijbel zijn beland, maar anders waren ze helemaal in de vergetelheid geraakt.

Maar die naam van Jezus, daar wordt tot op de dag van vandaag over gesproken. Die naam van Jezus is blijvend, is nog steeds van betekenis.

Die naam van Jezus die is het waard dat je omkeert, van richting verandert, In plaats van gericht zijn op je eigen naam en je eigen eer en glorie, gericht zijn op God. Die naam is het waard dat je je laat redden – van dood, ondergang, betekenisloosheid, zinloosheid. Die naam is het waard dat je desnoods offers brengt. Die naam is het meer dan waard dat je bidt en je inspant om de mensen om je heen te vertellen dat er redding is, dat er een betekenisvol leven te krijgen is. Een leven dat ver uitstijgt boven ons leventje hier op het ondermaanse.

Want als er één iemand is, die je inzet waard is, als er één iemand is, die alles voor je over heeft gehad, als er één iemand is die gevochten heeft voor jou, als er één iemand is, die van je gehouden heeft, als er één iemand is, die voor jou tot het uiterste is gegaan, dan is het Jezus wel.

Want die kruisiging en die opstanding waar Petrus het over heeft in vs. 10 – dat deed

Jezus niet voor zichzelf, dat deed hij niet tot meerdere eer en glorie van zichzelf, dat deed hij niet omdat het nu eenmaal een tragische speling van het lot was, dat kruis met zijn spijkers, die veroordeling tot de dood, dat deed hij voor jou en mij. Dat deed hij voor je man, vrouw, kinderen, partner, vriend, collega, vader, moeder, buurman, die student, docent, die arbeider, die werkloze, die crimineel, zieke, sterke, zwakke, noem maar op. Dat deed hij voor iedereen die je de komende tijd in de ogen kijkt. En als je in andermans ogen kijkt, dan zou je dat wel eens kunnen vertellen. Dat er een naam is... De naam Jezus. Een naam die betekent: 'God redt'. Een naam die ons vertelt dat we eens moeten ophouden onszelf te redden, dat we eens moeten stoppen zo hard te werken voor onze eigen naam, een naam die vertelt dat er iemand is die meer dan wie ook om ons geeft en ons redden wil.

Het verhaal van Petrus en Johannes in Handelingen 4 wijst ons op een aantal dingen. Het wijst ons op de naam van Jezus. Het wijst ons er op dat er inkeer en geloof gevraagd wordt. Het wijst ons er ook op dat er altijd mensen zijn die het helemaal niet zien zitten met die naam Jezus. Het wijst ons er op dat je zelfs keiharde tegenwerking kunt krijgen als je voor die naam wilt gaan. Maar het gedeelte wijst ons ook op de Heilige Geest – die mensen enthousiast maakt over die naam Jezus. De angsthazen Petrus en Johannes werden vrijmoedige getuigen. En diezelfde Geest wil ons ook inschakelen. Ons in vuur en vlam zetten, omdat ook onder ons het besef gegroeid is: de behoudenis is in niemand anders, geen andere Naam waardoor we behouden moeten worden.... Hoort u dat: 'moeten'. Niet 'mogen', niet 'kunnen', maar 'moeten'. Dat is niet vrijblijvend. Dat laat de noodzaak zien dat we het aan wie het maar horen wil vertellen. Deze Jezus.... is de enige echte.

Amen.

Oktober 2014
G.P. Hartkamp
Wapenveld